

Урош Шешум

Одељење за историју,
Филозофски факултет, Универзитет у Београду
Sesumiii@hotmail.com

Контексти употребе термина Шијак код Јужних Словена у 18. и 19. веку

Апстракт: Рад се бави анализом употребе надимка Шијак код Јужних Словена, пре свега Срба, у 18. и 19. веку. У циљу утврђивања различитих значења које је овај надимак носио коришћена је етнографска, антропогеографска и историографска литература, путописи, записи и натписи, речници, те народна и ауторска књижевност.

Кључне речи: етнологија, Шијаци, Јужни Словени, Први српски устанак, ономастика

Израз Шијак представља надимак, често, али не нужно подсмешљив, којим су јужнословенске, пре свега српске заједнице, именовале своје ближе или даље суседе, али и сажитеље, најчешће исте језичке, верске и етничке групе, због одређених мањих међусобних друштвено-политичких или дијалекатских разлика. У 18. и 19. веку употребљаван је од Метохије, Јужног Поморавља, Црне Горе и Херцеговине на југу, до Славоније, Босне и Херцеговине на западу, Шумадије на истоку и Бачке, Срема и Будима на северу. Израз је у разним областима имао различите контексте и смисао, па га је због многозначности прилично тешко дефинисати.

У постојање овог термина био је упознат још Вук Стефановић Караџић и он му је посветио једну одредницу у оба издања свог Рјечника. Вук, међутим, није открио његову многозначност и распрострањеност, па га је у складу с областима у којима га је сусрео дефинисао као надимак који су екавци користили да означе ијекавце, и обратно, односно као израз којим се истиче дијалекатска различитост у оквиру исте етничке и језичке групе:

„Ерцеговци зову Шијацима све Србље, који не говоре као они (н.п. лијено, бјело, млијеко, кољено: него лепо, бело, млеко, колено итд): а Сријемци и Бачвани зову Шијацима Ерцеговце, Далматинце и Рвате. У

Србији се кашто састану у вече Ерцеговци и Шијаци (као н. п. на комидби), на се читава ноћ надговарају, т. ј. Ерцеговци приповиједају о Шијацима штогаој човек може луђе и смјешније измислити; а тако опет Шијаци о Ерцеговцима.” (Karadžić [Караџић] 1818, 916; Karadžić [Караџић] 1852, 838)

Вук је термин Шијак дефинисао у оном значењу с којим се сусрео у Срему и Бачкој почетком 19. века. Надимак Шијак је у ове две области, у контексту означавања досељеника из области Горње Славоније, Кордуна, Лике, Баније, Босне и Далмације, чак и у његово време имао дугу традицију. Употребљаван је најкасније још од краја 17. века, будући да су од почетка 18. века у више сремских и бачких насеља као Шијаци пописани досељеници из побројаних западних области (Poročić 1959, 50–51; Gavrilović 2006, 163–166; Gavrilović 1963, 93). У истом веку, 1702. и 1720. године, у Будиму су потписана два Србина која су уместо презимена носила надимак Шијак, извесни Станко и Никола. Потоњи, који је за разлику од првог пописан у оба пописа, био је родом из Ужица, што указује на то да је код Срба Будимаца овај назив имао да означи житеља из области јужно од Саве и Дунава, са простора данашње западне Србије или из Србије уопште (Poročić 1952, 30, 34).¹¹ У Славонији је надимак Шијак такође првобитно имао да истакне дијалектску разлику и првобитно се везивао за икавце из околине Славонске Пожеге, досељене углавном током 18. века из Босне у Славонију. Међутим, прихватањем овог надимка током времена од стране свих житеља Пожешке котлине као сопственог клетика, израз је почео да означава све Пожежане без обзира на говор и вероисповест, па је и сама област и од њих самих и од њихових суседа до средине 19. века почела да се назива Шијачијом или Шијачком (Mažuranić 1908, 1425; Klaić 1878, 62; Korajac 1869, 146–147).

Дакле, Вуково дефинисање надимка Шијак као имена којим Срби (и Хрвати) називају људе који говоре другим дијалектом у случају Срема, Бачке, Славоније и будимак српске заједнице, може се узети као тачна.

Што се тиче значења овог термина јужно од Саве и Дунава, Вукова дефиниција није прихватљива у потпуности, јер обухвата само један контекст употребе. Наиме, по ономе што се може закључити из одреднице Шијак у његовом *Рјечнику*, тим именом су херцеговачки досељеници и њихови потомци на територији устаничке, потом и Кнежевине Србије називали екавце, односно, излази да је надимак Шијак и овде, као у Срему и Бачкој, употребљаван да означи дијалекатску различитост. Вук је знање о овом тумачењу надимка стекао још у родном Тршићу, где су у време његовог детињства, осим једног домазета, живели сами досељеници из Ста-

¹¹ Није немогуће да је надимак Шијак у исто време обухватао и људе пореклом из области за које су Шијак везивали у Срему и Бачкој, али то на основу поменутих пописа није могуће устврдити.

ре Херцеговине или Брда. Тог домазета, извесног Јовицу, као „туђинца”, односно екавца или само староседеоца, Тршићани досељеници називали су Шијаком (Andrić 1992, 120–121). Вук је очигледно значење речи Шијак са којим се сусрео северно од Саве и Дунава поистоветио с оним из родног села, закључивши да је Јовица надимак добио само због свог говора. На први поглед, термин Шијак је у истом контексту користио и Јован Мићић, устанички вођа са Златибора приликом опсаде Београда у Првом српском устанку. У шали и полуподсмеху, Мићић је тада својим саборцима настањеним на простору северно и источно од Златибора стално истицао да ће се право јунаштво видети тек када под Београд дођу Херцеговци из постојбине његовог оца. Међутим, како се дробњачки војвода Шујо, који је заиста дошао под Београд, није добро показао, Мићић га је прекорео што га срамоти, како се иразио, што му „кида нос пред Шијацима” (Lubrurić 1930, 162). Једно писмо дробњачких главара цетињском владици Петру I из 1804. године даје одговор на то шта је Мићић могао појмати под изразом Шијак. У том писму главари дословно пишу: „*Зар не видите шта урадише Шијаци? Узеше сав Београдски пашалук и ево ударише на Босански пашалук и узели нахију Зворничку и Зворник опколили и доходио је босански везир Турцима у помоћ и отишао је грдан и жалостан.*” (Vukićević 1912, 212). Из овог писма јасно излази да су Дробњаци, чијег су порекла били и Вук и Мићић, под Шијацима подразумевали не само Србе екавце из Београдског пашалука већ све житеље ове области. Израз је као надимак за Србе с устаничке територије током трајања устанка коришћен и у брдским племенима Морачи и Васојевићима, изгледа и у Рашкој области. Два записа настала 1809. године у овим областима наводе да су тада Шијаци попалили Сјеницу и Нови Пазар и да су стигли до Пештера, Бихора и били у Васојевићима (Stojanović 1926, бр. 10153–10154), а крајем 19. века у Морачи се памтило да су у њихову средину долазили Карађорђеви људи, Шијаци (Јовићевић [Јовићевић] 1896, 238). У истом смислу, да значи Србе, житеље устаничке Србије, израз Шијак је коришћен и у Старој Црној Гори, што се види у стиховима песме *Скопљак војшти на Шумадију*, коју је Вук Карацић записао током свог боравка у Црној Гори:

„*А одунду Власи Шумадијски,
Мутан Лазар и Милош војвода,
С треће стране Петровић Ђорђија,
За њим има војске три стотине,
Све Шијака крвава, јунака.*”
(Карацић 1862, бр. 41)

Име Шијак за Србе са простора устаничке Србије поред Херцеговаца, Брђана и Црногораца у доба Првог српског устанка користили су и Срби из осталих области јужно од устаничке територије. У атару копаоничког села

Требиња, на домаку Лаба, на месту на коме су се током устанка налазили шанчеви устаника из Жупе Александровачке, постоји топоним *Шијачке ровине*. Овај топоним недвосмислено показује да су Копаоничани своје сународнике преко планине, у време настанка шанаца, називали Шијацима. Као Карађорђеви борци Шијаци се помињу и у једној варијанти врањске песме *Море врћај коња* у контексту устаничког продора до Грделичке клисуре 1807. године, што упућује на то да је израз и у врањској околини коришћен да означи Србе настањене северно од Грделице и Копаоника (Роровић 1908, 253; Zlatanović 2004, 46). Употреба израза Шијак забележена је 1809. и у Призрену. Те године је трговац Петар Јосиновић Призренац оставио запис да му је учитељ био јеромонах Исаије, који: „родом бе од Шијака, од Сребренице” (Dimitrijević 1936, 382). Сребреница је у време устанка, баш 1809. године, била поприште устаничких продора преко Дрине и побуне локалних Срба, па је то могуће могло да наведе записивача да израз Шијак употреби у контексту означавања у ослобођене територије на северу, али и последица непознавања географије и смештања учитељевог завичаја на источну обалу Дрине.

На основу изнесеног намеће се закључак да је назив Шијак у време Првог српског устанка код српског становништва, које је насељавало области јужно, југоисточно и југозападно од ослобођене територије коришћен као име за житеље устаничке Србије. Шијаци јунаци и Шијаци крвави јунаци, како су устаници опеавани у две песме које третирају устаничке борбе, показују да је израз изгубио подсмешљиви призвук какав је имао у задиркивању Шијака екаваца од стране херцеговачких и брдских ијекаваца у Вуковом родном Тршићу. Ослобођен пежоративног призвука и превасходно ознаке дијалекатске различитости, надимак Шијак је до 1813. године добио значење покрајинског имена за Србе настањене у Србији и „супарник” кетику Србијанац.

Код Срба који су остали у Османском царству јужно од граница кнез Милошеве и Кнежевине Србије, надимак Шијак је у деценијама након устанка у смислу назива за Србе из Србије наставио да се користи, али не као једини. Овај израз су зато као преовлађујући прихватили Арбанаси и муслимани другог порекла са Косова и из Старе Србије уопште. Неволњи да Србији, чак и у колоквијалном говору, признају државност, а дојучерашњој раји национални идентитет, они су Кнежевину Србију по правилу називали Моравом, а њене житеље Шијацима из Мораве или само Шијацима. По Милошу Милојевићу истим именом су називали и муслимане из Босне и Херцеговине. Петар Ж. Петровић је половином 20. века записао да су надимак Шијаци у истом контексту као Арбанаси из Метохије и са Косова, али уз изузимање босанскохерцеговачких муслимана, користили и муслимани из Рашке области све до 1912. године (Srećković 1900, 93; Milojević

[Милојевић]1872, 12, 19; Petrović 1984, 218). Судаћи по писању Радована Тунгуз Перовића у смислу надимка за житеље Србије израз Шијак се користио и у неким деловима Херцеговине код муслимана и православних и почетком 20 века (Tunguz-Petrović 1906, 129–130).

У самој Србији термин Шијак није имао значење које су му давали Срби и муслимани јужно од њених граница. Милан Ђ. Милићевић и Сретен Л. Поповић су у другој половини 19. века записали да овим именом житељи космајских и подкосмајских села у Београдском округу приликом задиркивања називају житеље истог округа из села смештеним уз обале Саве, Колубаре и Дунава. Посавски, колубарски подунавски „Шијаци”, који сами нису прихватили као свој надимак добијен од суседа, Космајце и Подкосмајце су у исто време задиркујући називали Ерама или Херама. Попут „Шијака” ни „Ере” са и подно Космаја нису прихватале додељени надимак као свој, већ су њиме називали своје суседе на југозападу. Одбијање од себе ерског надимка и надевање истог југозападним суседима ишло је средином 19. века преко ужичког, таковског, рудничког, моравичког и старовлашког краја све до области Старе Херцеговине, где га је становништво прихватало као свој клетик. „Шијаци” и „Ере” су, као што и Вук каже, по речима Милићевића, једни друге представљали као шерете, лукавце и досетљивце у једним, а у другим причама и шалама као наивце и глупаке (Milićević [Милићевић] 1876, 125–126; Popović 1908, 293) Миленко Филиповић је средином 20. века забележио да су житељи микрообласти Таково, житеље микрообласти Качера и Колубаре, који насељавају предео северно од њих, из подсмеха називали Шијацима, док су Ерама називали становнике суседне области Ужичке Црне Горе, односно задиркивање надимцима се и у овом крају померало на север, односно југ (Filipović 1960, 15). Белешке Милићевића, Поповића и Филиповића дају за право помисли да су надимак Шијак и Ера у Србији житељи једне области давали у задиркивању становницима суседних области не само на основу разлике у изговору или због другачијег порекла, већ и због географског положаја њихових насеља и доминантне гране пољопривреде. Наиме, као што се надимак Ера „кретао” од првих побрђа јужно од Саве и Дунава до планина Херцеговине, и везивао за насеља чији су се становници, због природе земљишта, претежно бавили сточарством, тако се и надимак Шијак „померао” са југа на север и везивао за равничарска насеља поред река или бар жупнија села у којима је ратарство било заступљенија пољопривредна делатност.

Као и у Србији надимак Шијак је и у Босни и Херцеговини у различитим областима употребљаван у различитим значењима. У источној Босни овај израз је још половином 19. века употребљаван као задиркујући надимак житеља Зворничке нахије, без обзира на вероисповест, као и у случају Славонске Пожеге. Међутим, за разлику од пожешких, зворнички

„Шијаци” свој надимак нису прихватили и попут Качераца и Посаваца у Србији, својим суседима на Гласинцу су враћали називајући их Ерама; ово међусобно задиркивање задржало се и у 20. веку. (Jukić 1851, 44; Kovačević [Ковачевић] 1879, 61; Filipović 1950, 17) И житеље равне Семберије су њихови брђански суседи из Власенице и околине Сарајева називали Шијацима, а они њих Ерама. За разлику од Зворничана, Семберци су до 20. века готово заборавили свој некадашњи надимак, сматрајући, попут Тршићана у време детињства Вука Караџића, да је представљао име за староседеоце који су, за разлику од досељеника, називани Ерама (Kajmaković 1974, 118). За „праве Ере”, житеље Херцеговине, Шијаци су и почетком 20. века поред Србијанаца били и сви житељи Босне, ма коју да су веру исповедали, а нарочито су тај израз везивали за становнике Босанске Посавине (Dediđer 1912, 68). На основу наведеног излази да је надимак Шијак и у источној Босни и у Херцеговини, као и у западној Србији, поред разлике у дијалекту узиман као ознака за становнике виших предела који су се претежно бавили сточарством али и за житеље равнијих плоднијих области претежно ратарске привреде. Као и источно од Дрине и овде су надимци Шијак и Ера ишли са југа на север и обратно.

Као израз верске нетрпељивости, надимак Шијак у Босни обележава само Матија Мажуранић. Он наводи да су тридесетих година 19. века католици у Босни називали овим именом православце одговарајући на то што су ови њих звали Шокцима (Mažuranić 1842, 58). Последње значење надимка Шијак треба оставити у резерви, будући да Мажуранић није навео у ком конкретно делу Босне је он био употребљаван, па се може сумњати да се радило о поклапању „шијачких карактеристика” са вероисповешћу, односно да су православни или живели у равнијем крају у односу на католике или да су говорили другачије од њих у области где се писац срео с изразом.

Надимак Шијак је дакле током 18. и 19. века употребљаван у следећим значењима и контекстима:

1. У Бачкој, Срему, Славонији и српској заједници у Будиму као надимак којом су екавци означавали јекавце или икавце.
2. У Славонији и Срему као клетик за житеље Пожешке котлине без обзира на дијалект и вероисповест.
3. У западној Србији и Семберији код херцеговачких и брдских досељеника као надимак за староседеоце или екаваце.
4. У Црној Гори, Брдима, Старој Херцеговини, Херцеговини, Рашкој, Јужном Поморављу, јужним обронцима Копаоника, вероватно и у Метохији, као израз православних и муслимана за српске житеље устаничке, доцније и кнез Милошеве и Кнежевине Србије. Односно, као синоним изразу Србијанац.

5. Као израз који су Арбанаси по варошима Старе Србије користили да означе муслимане из Босне и Херцеговине.
6. У западној и северозападној Србији, источној Босни и Херцеговини као надимак којим су житељи виших, претежно сточарских крајева називали себи суседне или удаљеније житеље равнијих, претежније ратарских крајева.
7. Условно, погрдан израз којим су католици називали православне у Босни.

На крају треба рећи да је израз Шијак, поред набројаних значења, вероватно употребљаван у још неким областима и да је евентуално имао и друга значења. Наиме, изузимајући Јефту Дедијера, Миленка Филиповића, Петра Ж. Петровића и Радмилу Кајмаковић, остали антрополози и етнологзи нису увек бележили покрајинске надимке и дирке које су житељи испитиваних области користили за своје суседе или при задиркивању у сопственом завичају. Конкретно, антропогеографи који су вршили истраживања Златибора, београдске околине и Космаја, области у којима је потврђена употреба надимка Шијак у историјским изворима и етнографској литератури током 19. века, нису забележили његову употребу и значење, па се са разлогом може сумњати да је коришћен и у другим областима, али да његова употреба није нотирана.

Литература

- Andrić, Ljubisav. 1992. Domaći i strani posetioци Vukova Tršića (1846–1970). *Zbornik Matice srpske za književnost i jezik* 40 (1): 119–155.
- Vukićević, Milenko. 1912. *Karađorđe, knj. 2. Istorija Ustanka od 1804–1807*. Beograd: Državna štamparija Kraljevine Srbije.
- Gavrilović, Slavko. 1969. „Središte štaba Graničarskog puka”. U *Sremska Mitrovica, u čast dvadesetpetogodišnjice oslobođenja grada*, ur. Radomir Prica, 93–117. Sremska Mitrovica: Muzej Srema.
- Gavrilović, Slavko. 2006. „Šijaci” u Somboru sredinom XVIII veka. *Zbornik Matice srpske za istoriju* 73: 163–167.
- Dedijer, Jefto. 1912. Hercegovina i Hercegovci. *Letopis Matice srpske* 289: 47–73.
- Dimitrijević, Steva. 1936. Jedan naš trgovački dnevnik iz 18. veka. *Zbornik za istoriju Južne Srbije i susednih oblasti* 1: 355–388.
- Zlatanović, Momčilo. 2004. *Prvi srpski ustanak na jugu Srbije u istoriji i tradiciji*. Vranje: Organizacioni odbor za obeležavanje dva veka od Prvog srpskog ustanka.
- Jovićević, Andrija. 1896. Istorija Morače do 1820. godine. *Brastvo* 7: 215–248.
- Jukić, Ivan Frano. 1851. *Zemljopis i poviestnica Bosne od Slavoljuba Bošnjaka*. Zagreb: Narodna tiskarnica Ljudevit Gaja.
- Kajmaković, Radmila. 1979. Semberija-etnološka monografija. *Glasnik Muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu, Etnologija* 29: 5–122.
- Karadžić, Stefanović, Vuk. 1862. *Srpske narodne pjesme, knj. 4, u kojoj su pjesme junače novijih vremena o vojevanju za slobodu*. Веč: Štamparija jermenskog manastira.

- Karadžić, Stefanović, Vuk. 1818. *Srpski rječnik, istolkovan njemačkim i latinskim riječima*. Beč: Gedrugte bei den p. p. Armeniern.
- Karadžić, Stefanović Vuk. 1852. *Srpski rječnik, istolkovan njemačkijem i latinskijem riječima*. Beč: Štamparija jermenskog manastira.
- Klaić, Vjekoslav. 1878. *Prirodni zemljopis Hrvatske, knj. 1*. Zagreb: Matica Hrvatska.
- Kovačević, Toma. 1879. *Opis Bosne i Hercegovine*. Beograd: Štamparija N. Stefanovića i Druga.
- Korajac, Vilim. 1868. Šijaci, slika iz života. *Dragoljub, zabavan, poučan i književan list* 2: 145–147, 161–165, 177, 181, 200–203, 214–217, 230–232.
- Luburić, Andrija. 1930. *Pleme Drobnjaci, poreklo, prošlost i etnička uloga u našem narodu*. Beograd: Nikola Pašić.
- Mažuranić, Vladimir. 1908. *Prinosi za hrvatski pravno-povjestni rječnik*. Zagreb: JAZU.
- Mažuranić, Matija. 1842. *Pogled u Bosnu, ili kratak put u onu krajinu učinjen 1839–1840, po jednom domorodcu*. Zagreb: Tiskarna dra. Ljudevita Gaja.
- Milojević, Miloš. 1872. *Putopis dela prave (Stare Srbije), knj. 2*. Beograd: Državna štamparija.
- Milićević, Đ. Milan. 1876. *Kneževina Srbija, geografija-orografija-hidrografija-topografija-arkeologija-istorija-etnografija-statistika-prosveta-kultura-uprava*. Beograd: Državna štamparija.
- Petrović, Ž. Petar. 1984. *Raška, antropogeografska proučavanja, knj. 1*. Beograd: Etnografski institut Srpske akademije nauka i umetnosti.
- Popović, Avram. 1908. Ustanak u gornjem Ibru i po Kopaoniku od 1806. do 1813. *Godišnjica Nikole Čupića* 27: 229–258.
- Popović, Dušan. 1952. *Srbi u Budimu, od 1690. do 1740*. Beograd: Srpska književna zadruga.
- Popović, Dušan. 1959. *Srbi u Vojvodini, od Karlovačkog mira 1699. do Temišvarskog sabora 1790*. Novi Sad: Matica srpska.
- Popović, Sreten. 1950. *Putovanje po Novoj Srbiji (1878 i 1880)*. Beograd: Srpska književna zadruga.
- Srećković Pantelija. 1900. Pregled istorijskih izvora o knezu Lazaru i Kraljeviću Marku. *Spomenik SKA* 36: 7–183.
- Stojanović, Ljubomir. 1926. *Stari srpski zapisi i natpisi, knj. 6*. Sremski Karlovci: Srpska manastirska štamparija.
- Tunguz-Perović, Radovan. 1906. *Iz zemlje plača*. Beograd: Geca Kon.
- Filipović, Milenko. 1950. *Glasinac, antropogeografsko-etnološka rasprava*. Beograd: Naučna knjiga.
- Filipović, Milenko. 1960. *Takovo*. Beograd: Srpska akademija nauka.

Uroš Šešum

Faculty of Philosophy, University of Belgrade, Serbia

*Contexts in the Use of Terminology Šijak
at South Slavs' in the 18th and 19th Century*

The term *Šijak* was used in the 18th and 19th century among Serbs, as well as Croats, as a nickname for ethnically or linguistically related or identical, more or less distanced communities, which differed at some points from the group that called them *Šijaks*. The nickname had been used among the Orthodox and Catholic Christians in Slavonia to mark the inhabitants of the surroundings of Slavonian Požega regardless of their religion, but also the people who used ikavski speech, while in Bačka and Srem, it signified those who used jekavski speech. In Western Serbia, it was used by the Herzegovian immigrants to mark the natives of ekavski speech, but also the inhabitants of the lowland agricultural villages. As a signifier of the inhabitants of the lowland agricultural villages, it was as well used in Eastern Bosnia and Herzegovina.

In Montenegro, Herzegovina, Old Herzegovina, Old Serbia, and South Morava Valley, it was used since the times of the First Serbian Uprising by the Muslims and Orthodox Christians as a name for Serbia residents. They were also in use among the Muslims in Old Serbia as a pejorative for Muslims from Bosnia and Herzegovina. The use of the nickname as a pejorative which the Catholics called Orthodox Christians in Bosnia remains questionable.

Key words: Ethnology, Šijak, South Slavs, First Serbian Uprising, onomastics

*Contextes de l'utilisation du terme Šijak
chez les Slaves du Sud au XVIII et XIX siècles*

Le terme *Šijak* était utilisé au XVIII et au XIX siècles par les Serbes, aussi bien que par les Croates, comme un surnom pour des communautés ethniquement ou linguistiquement proches ou d'origine identique, mais spatialement plus ou moins éloignées, qu'ils nommaient *Šijaks*. En Slavonie ce surnom était utilisé par des chrétiens orthodoxes et catholiques pour désigner la population vivant dans les alentours de Slavonska Požega, quelle que soit son appartenance religieuse, mais aussi pour désigner ceux qui utilisaient le parler ikavien; en revanche, dans la Bačka et le Srem, cette appellation était utilisée pour désigner la population utilisant le parler iékavien. Dans la Serbie occidentale, les immigrants de Hercégovine utilisaient cette expression pour désigner la population locale qui utilisait le parler ekavien puis les agriculteurs des villages des plaines. Cette dernière signification du surnom des *Šijaks* se retrouve en Bosnie orientale et en Herzégovine.

Au Monténégro, en Herzégovine, Vieille Herzégovine, Vieille Serbie et dans la vallée de la Morava du Sud depuis l'époque de la Première insurrection serbe cette expression était utilisée par des musulmans et des chrétiens orthodoxes pour désigner la population serbe locale. Elle était également utilisée par les musulmans de Vieille Serbie comme appellation péjorative pour les musulmans de Bosnie-Herzégovine. Cependant, l'usage fait par les catholiques du terme Šijak pour désigner des chrétiens orthodoxes en Bosnie avec une connotation péjorative, reste discutable.

Mots clés: ethnologie, Šijaks, Slaves du Sud, Première insurrection serbe, onomastique

Primljeno / Received: 21.04.2017.

Prihvaćeno / Accepted: 8.5.2017.